

Vedtekter for offentlig tjenestepensjon

FELLESORDNINGEN FOR FYLKESKOMMUNER,
HELSEFORETAK, KOMMUNER OG BEDRIFTER

Innhold

Kapittel 1. Pensjonsordningens formål	3
Kapittel 2. Hvem pensjonsordningen omfatter	4
Kapittel 3. Unntak fra medlemskap	7
Kapittel 4. Pensjonsgrunnlaget	7
Kapittel 5. Medlemstid	10
Kapittel 6. Aldersgrense	12
Kapittel 7. Alderspensjon for medlemmer født 1962 eller tidligere	12
Kapittel 8. Alderspensjon påslagspensjon mv. til medlemmer født 1963 eller senere	23
Kapittel 9. Midlertidig uførepensjon og uførepensjon	30
Kapittel 10. Ektefellepensjon	38
Kapittel 11. Barnpensjon	44
Kapittel 12. Ved utmelding av pensjonsordningen	47
Kapittel 13. Utbetaling, tilbakekreving og krav om folketrygdytelse	48
Kapittel 14. Klage og anke	50
Kapittel 15. Ikrafttreden	51

Kapittel 1.

Pensjonsordningens formål

§ 1-1 OFFENTLIG TJENESTEPENSJON I KLP

Disse vedtekter gjelder offentlige tjenestepensjonsordninger avtalt i Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap (KLP). Avtaleforholdet reguleres av forsikringsavtalen, forsikringsvilkårene og disse vedtekter.

§ 1-2 LOVREGULERING

For pensjonsordningen gjelder lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser av 6. juli 1957 (samordningsloven) – og forskrifter gitt med hjemmel i loven. Dette innebærer at de pensjoner som er fastsatt i disse vedtekter, skal samordnes med annen tjenestepensjon og pensjon fra folketrygden der samordning er aktuelt.

Pensjonsordningen reguleres også av lov om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. av 10. juni 2005 (forsikringsvirksomhetsloven), lov om forsikringsavtaler av 16. juni 1989 (forsikringsavtaleloven), forskrifter om pensjonsordninger for kommunalt og fylkeskommunalt ansatte av 22. april 1997 og forskrifter om pensjonsordninger for folkevalgte i kommune eller fylkeskommune av 22. april 1997.

§ 1-3 PENSJONSYTELSE I KRIG

Hvis Norge kommer i krig, kan Kongen bestemme at ytelsene fra KLP kun skal utbetales delvis. Kongen kan også vedta andre begrensninger i de rettigheter som følger av disse vedtekter dersom de tap KLP har hatt på grunn av krigen gjør dette nødvendig.

Kapittel 2.

Hvem pensjonsordningen omfatter

§ 2-1 VED INNGÅELSE AV AVTALEN

Ved inngåelsen av avtalen opptas som medlem i pensjonsordningen de arbeidstakere som fyller vilkårene som er fastsatt i §§ 2-2 og 2-3. Arbeidstakere som på det tidspunkt ikke fyller vilkårene og nye arbeidstakere som ansettes, blir tatt opp den dag de fyller opptaksvilkårene.

KLP skal utstede forsikringsbevis til alle som blir medlemmer av pensjonsordningen.

§ 2-2 FAST ANSETTELSE

Fast ansatte arbeidstakere meldes inn i pensjonsordningen fra den dagen de begynner i den faste stillingen. Arbeidstakere som er helt eller delvis arbeidsudyktige på tiltredelsestidspunktet, skal meldes inn i pensjonsordningen fra den dag de er helt eller delvis arbeidsdyktige.

Arbeidstakere som er delvis arbeidsudyktig skal meldes inn med lønn og stillingsprosent tilsvarende den del av stillingen de arbeider.

Arbeidstakere som arbeider ekstratimer ut over fast ansettelse skal meldes inn etter reglene i § 2-3.

Samlet stillingsprosent hos samme arbeidsgiver kan likevel ikke overstige 100 prosent. Overtid skal ikke medregnes.

§ 2-3 TIMELØNTE, MIDLERTIDIG ANSATTE OG ARBEID UT OVER FAST ANSETTELSE MV.

Disse arbeidstakere skal etterinnmeldes ved kvartalets utløp. Arbeidstakeren skal da meldes inn på grunnlag av en gjennomsnittlig stillingsprosent for hele kvartalet. Det skal likevel ikke tas hensyn til stillingsprosent som overstiger 100 prosent. Overtid skal ikke medregnes.

§ 2-4 RISIKODEKNING FØR INNMELDING

Midlertidig ansatte med en avtalt stillingsstørrelse er risikodekket frem til utløpet av det kvartalet arbeidsforholdet påbegynnes. Risikodekningen innebærer at den ansatte ved uførhet, eventuelt de etterlatte ved dødsfall, vil ha rett til pensjon som om vedkommende skulle ha vært innmeldt fra ansettelsestidspunktet med den avtalte stillingsprosent.

§ 2-5 ENDRING/UTMELDING VED GJENNOMSNITTSBEREGNEDE MEDLEMSKAP

Dersom et medlem i løpet av et kvartal ikke har oppfylt minstekravet for medlemskap etter § 2-3, skal utmelding skje med tilbakevirkende kraft fra utløpet av forrige kvartal. Tilsvarende gjelder ved endring av stillingsprosent. Se § 12-1, 2. ledd om risikodekning før utmelding.

§ 2-6 NÅR KLPS ANSVAR BEGYNNER Å LØPE OG FORSIKRINGSTAKERS ANSVAR

KLPS ansvar overfor den enkelte arbeidstaker begynner tidligst å løpe fra det tidspunkt arbeidsgiver melder inn vedkommende i pensjonsordningen, dersom ikke annet følger av § 2-4. Forsikringstaker er ansvarlig for at arbeidstakere som fyller vilkårene for medlemskap blir innmeldt. Forsikringstaker skal etter nærmere fastsatt rutine gi KLP melding om de arbeidstakere som skal tas opp i pensjonsordningen.

§ 2-7 FORSIKRINGSDEKNING OG FRIVILLIG MEDLEMSKAP UNDER PERMISJON

Ved avtalt permisjon i inntil 2 år, uten eller med delvis lønn, er vedkommende dekket i tilfelle død eller uførhet som om de ikke hadde permisjon. Det betales ikke premie for denne risikodekningen. Dersom vedkommende blir medlem av annen pensjonsordning i permisjonstiden, gjelder risikodekningen likevel ikke.

Et medlem har rett til å betale premie til pensjonsordningen i inntil 2 år under permisjon uten lønn eller med delvis lønn, for å få pensjonsopptjening av stillingen medlemmet har permisjon fra ved beregning av alderspensjon og eventuell etterlattepensjon eller uførepensjon, som kommer til utbetaling først etter at permisjonstiden er utløpt. Inntreer uførheten under permisjonen skal stillingen medlemmet har permisjon fra medregnes, selv om uførepensjonen først kommer til utbetaling etter permisjonstidens utløp.

Den som ønsker å betale frivillig premie, må melde dette til KLP innen 2 måneder fra den dag vedkommende ble meldt ut av pensjonsordningen. Mottar medlemmet melding om utmeldingen senere enn 1 måned etter fratredelsen, har medlemmet 1 måneds frist regnet fra den dag medlemmet mottok meldingen, til å gi melding om vedkommende ønsker å fortsette premiebetalingen.

I fristtiden er medlemmet sikret de samme pensjonsytelser som gjaldt før fratredelsen. Når særlige grunner gjør det rimelig, kan KLP tillate slik premiebetaling selv om melding ikke er kommet inn før fristens utløp.

KLP kan tillate premiebetaling for lengre tid enn 2 år når særlige grunner taler for det.

Når den egne premiebetaling etter dette punkt opphører uten at medlemskapet i pensjonsordningen fortsetter gjennom arbeidsgiver, gjelder bestemmelsene om pensjon til tidligere medlemmer (oppsatt pensjon) i disse vedtektene.

Premien for frivillig medlemskap fastsettes i samsvar med den ordinære premie i ordningen. KLPs styre kan fastsette særskilte regler for fastsettelse av frivillig premie når vedkommende ikke er medlem i folketrygden etter lov om folketrygd, kap. 2.

Et medlem som ved permisjon uten lønn eller med delvis lønn betaler frivillig premie, skal innbetale premien direkte til KLP innen de frister som fastsettes. Etter forfall kan det kreves renter etter lov om forsinkelsesrente.

§ 2-8 GJENINNMELDING VED SENERE UFØRHET

Opphører arbeidsforholdet og medlemmet meldes ut i løpet av sykepengeåret, skal medlemmet meldes inn igjen med tilbakevirkende kraft, jf. § 5-1, ved innvilgelse av midlertidig uførepensjon eller uførepensjon fra KLP. Det innvilges i så fall premiefritak for medlemskapet i sykepengeåret ut fra den stilling og det pensjonsgrunnlag medlemmet hadde før vedkommende ble syk.

Kapittel 3.

Unntak fra medlemskap

§ 3-1 MEDLEMSKAP I FOLKETRYGDEN

Arbeidstakere som ikke er medlem av den norske folketrygden skal ikke være medlem av pensjonsordningen.

§ 3-2 ENGASJEMENT PÅ PENSJONISTVILKÅR

Alderspensjonister som engasjeres på pensjonistvilkår, skal ikke meldes inn i pensjonsordningen. Det samme gjelder AFP-pensjonister som mottar AFP etter pensjonsordningens ordinære regler.

Kapittel 4.

Pensjonsgrunnlaget

§ 4-1 FASTSETTELSE AV PENSJONSGRUNNLAG

Pensjonsgrunnlaget fastsettes i hovedsak på samme måte som i lov om Statens pensjonskasse, ut fra fast lønn og pensjonsgivende tillegg i det arbeidsforhold som gir rett til medlemskap.

Blir medlemmets lønn omregnet for å svare til folketrygdens ytelser, skal pensjonsgrunnlaget likevel ikke endres.

Inntekt må være lønn for arbeidsytelse for å kunne medregnes i pensjonsgrunnlaget.

§ 4-2 FASTE TILLEGG

Faste tillegg tas med som pensjonsgivende etter regler som fastsettes i tariffavtale mellom arbeidsgivernes og arbeidstakernes organisasjoner.

Der tariffavtale ikke regulerer pensjonsgivende tillegg, skal faste tillegg knyttet til arbeidsytelse tas med som pensjonsgivende dersom de godtgjøres som årsbeløp, og utbetales på samme måte som ordinær lønn.

§ 4-3 GJENNOMSNISSLIG STILLINGSPROSENT

Når et medlem har hatt arbeid med varierende arbeidstid, skal det ved pensjoneringen fastsettes en gjennomsnittlig stillingsprosent. Det skal ses bort fra endringer av stillingsprosent etter utløpet av siste kvartal før pensjoneringstidspunktet.

Ved fastsettelsen medregnes først og fremst perioder med den høyeste stillingsprosenten og ikke med mer enn den tid som svarer til full pensjon.

Når pensjonsgrunnlaget skal beregnes, tar man utgangspunkt i regulativlønn for full stilling, omregner denne i henhold til gjennomsnittlig stillingsprosent, og medregner tillegg etter § 4-2.

Bestemmelsen her gjelder ikke pensjon etter kapittel 8 og kapittel 9, med unntak av § 8-8 og § 9-12.

§ 4-4 ØVRE GRENSE FOR PENSJONSGRUNNLAGET

Pensjonsgrunnlaget begrenses slik at den del av lønnen som overstiger 12 ganger folketrygdens grunnbeløp (12 G) ikke medregnes.

Samlet pensjonsgrunnlag for arbeidstakere med samtidige stillinger skal begrenses til 12 G jf. § 4-6. Dette gjelder ikke pensjon beregnet etter kapittel 8, med unntak av § 8-8.

Pensjon på grunnlag av fratreden før 1. mai 2000 skal likevel beregnes av et pensjonsgrunnlag hvor bare 1/3 av lønn mellom 8 og 12 G er medregnet.

Pensjonsgrunnlaget for beregning av betinget tjenestepensjon etter § 8-5 begrenses til 7,1 ganger folketrygdens grunnbeløp.

§ 4-5 NEDGANG I PENSJONSGRUNNLAG

Når et medlem har hatt høyere pensjonsgrunnlag enn på pensjoneringsstidspunktet og dette ikke skyldes en alminnelig lønnsregulering, skal det høyere grunnlag gjelde for tiden før grunnlaget gikk ned, og det lavere grunnlag for resten av medlemstiden. Ved eventuell deltidsstilling er det pensjonsgrunnlaget ved full stilling som er avgjørende for sammenligningen.

Medlemmer som har hatt en nedgang i samlet lønn for hel stilling på minst 10 prosent av folketrygdens grunnbeløp (G) kan ha rett til et tillegg i alderspensjonen. Vilkåret er at medlemmet i en sammenhengende periode på 2 år forut for lønnsnedgangen har hatt et gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag – målt i antall grunnbeløp (G) – som er høyere enn pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet. (For deltidsansatte benyttes pensjonsgrunnlaget omregnet til hel stilling ved denne sammenligningen.)

Pensjonen beregnes i så fall slik:

- Det høyere pensjonsgrunnlaget (gjennomsnittsgrunnlaget i toårsperioden) medregnes for så mange pensjonsgivende tjenestear som vedkommende i alt hadde opptjent fram til slutten av denne perioden.
- I tillegg kommer pensjon beregnet etter det nye (lavere) pensjonsgrunnlag for de tjenestear vedkommende har opptjent etter nevnte tidspunkt, likevel ikke for flere år enn at det til sammen blir full tjenestetid.

Denne paragrafen gjelder ikke pensjon etter kapittel 8 og kapittel 9 med unntak av § 8-8 og § 9-12.

§ 4-6 SAMTIDIGE STILLINGER

Dersom et medlem har hatt flere stillinger samtidig, skal stillingene ses under ett ved pensjonsberegningen.

Bestemmelsen gjelder ikke pensjon etter kapittel 8, med unntak av § 8-8.

§ 4-7 REGULERING AV PENSJONSGRUNNLAG

I tilfeller hvor det på et senere tidspunkt skal foretas gjennomsnittsberegninger eller andre sammenligninger av grunnlag, skal grunnlagene reguleres med lønnsveksten, jf. de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketrygdloven § 19-14 åttende ledd. Normeringer og justeringer før medlemmets endelige pensjonering, men etter at lønnen opphørte, får ikke betydning for pensjonsgrunnlaget.

Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som har fratrudd sin stilling med oppsatt pensjonsrett, reguleres med lønnsveksten fram til tidspunktet det ytes pensjon etter denne pensjonsordningen.

Når en arbeidstaker har gått over fra et høyere til et lavere samlet pensjonsgrunnlag, skal pensjonsgrunnlaget slik det fremkommer av § 4-5 reguleres tilsvarende.

Kapittel 5. Medlemstid

§ 5-1 TID SOM MEDREGNES

Som medlemstid i pensjonsordningen regnes:

- Den tid medlemmet oppebærer lønn for stillingen.
- Den tid arbeidsgiver forskutterer sykepenger (likevel jf. § 2-8), omsorgspenger, foreldrepenger, pleiepenger eller svangerskapspenger i henhold til lov om folketrygd.
- Den tid medlemmet har mottatt midlertidig uførepensjon eller uførepensjon.
- Tid i permisjon med varighet under én måned.
- Den tid medlemmet har ulønnet utdanningspermisjon som arbeidsgiver vurderer er relevant for stillingen. Gjelder for inntil 4 år. Opptjening skjer på grunnlag av pensjonsgrunnlaget i stillingen som medlemmet har permisjon fra.
- Den tid medlemmet har ulønnet permisjon og mottar pleiepenger. Gjelder for inntil 3 år. Opptjeningen skjer på grunnlag av pensjonsgrunnlaget i stillingen som medlemmet har permisjon fra.

- Den tid medlemmet har delvis permisjon. Opptjeningen skjer da forholdsmessig.
- Den tid medlemmet er under pliktig militærtjeneste eller siviltjeneste med delvis lønn. Opptjeningen skjer på grunnlag av pensjonsgrunnlaget i stillingen som medlemmet har permisjon fra.

Ved permisjon som gir medlemstid, skal arbeidstaker likevel meldes ut av pensjonsordningen dersom de er innmeldt i full stilling via en annen arbeidsgiver. Ved deltidsstilling hos annen arbeidsgiver skal samlet stilling begrenses til 100 %.

§ 5-2 MEDREGNING AV MEDLEMSTID I ANNEN ORDNING

Pensjonsordningen skal være omfattet av avtale med Statens pensjonskasse, kommunale pensjonskasser og kommuner med pensjonsordning i andre selskaper om overføring av pensjonsrettigheter («overføringsavtalen»).

For dem som er omfattet av avtalen, medregnes medlemstiden i de pensjonsordninger det er inngått avtale med. Pensjonen blir beregnet som om all opptjening hadde skjedd i én pensjonsordning, og hele pensjonen utbetales som hovedregel fra den pensjonsordning vedkommende sist var medlem av.

Avtalen regulerer også hvordan pensjonen skal fastsettes hvis arbeidstakeren helt eller delvis har samtidig opptjening i flere pensjonsordninger.

Det kan også avtales regler for medlemskap i de tilfeller hvor arbeidstaker samtidig har flere stillinger hos samme arbeidsgiver som hører inn under flere pensjonsordninger. Det kan da bestemmes at arbeidstaker skal innmeldes på grunnlag av sitt samlede arbeidsforhold i en av ordningene.

§ 5-3 FREMTIDIG MEDLEMSTID

Ved beregning av midlertidig uføre-/ uføre-, ektefelle- og barnepensjon medregnes fremtidig medlemstid etter bestemmelsene i hhv. §§ 9-2, 10-2A og 11-2.

§ 5-4 AVRUNDINGSREGLER

Ved beregning av samlet medlemstid blir del av år på 6 måneder eller mer regnet som helt år, mens del av år på under 6 måneder ikke blir regnet med.

Medlemstid benyttet i kapittel 8 fastsettes i antall år, avrundet til én desimal.

Kapittel 6. Aldersgrense

§ 6-1 ALDERSGRENSE

Aldersgrensen er 70 år, eller den aldersgrense som til enhver tid gjelder i staten for tilsvarende stilling dersom særaldersgrensen i staten er 65 år eller lavere.

For arbeidstakere som har forskjellige funksjoner eller stillinger hos samme arbeidsgiver er det hovedfunksjonen som avgjør hvilken aldersgrense vedkommende skal ha.

Ved overgang til stilling med annen aldersgrense legges den nye aldersgrensen til grunn etter 1 års tjeneste i den nye stillingen. Se likevel § 7-2.

Kapittel 7. Alderspensjon for medlemmer født 1962 eller tidligere

§ 7-1A VIRKEOMRÅDE

Kapitlet gjelder for medlemmer født i 1962 eller tidligere.

Kapitlet gjelder også for medlemmer født i 1963 eller senere som fratrer stilling med lavere aldersgrense enn den alminnelige aldersgrensen med rett til pensjon, i perioden frem til og med måneden medlemmet fyller 67 år.

Alderspensjonen faller bort ved uttak av pensjon etter kapittel 8 før fylte 67 år.

§ 7-1 VILKÅR FOR ALDERSPENSJON

Fratrer et medlem helt eller delvis, og stillingsreduksjonen utgjør minst 10 prosent av full stilling, har det rett til alderspensjon beregnet etter § 7-4 a) til d) dersom:

- a) Aldersgrensen er nådd eller
- b) Sum av alder og medlemstid er minst 85 år og det ikke er mer enn 3 år igjen til aldersgrensen eller
- c) Medlemmet har fylt 67 år eller
- d) Medlemmet har fylt 65 år og har minst 10 års medlemstid etter fylte 50 år eller
- e) Medlemmet har fylt 65 år og fyller vilkårene i § 4 i vedtektene for avtalefestet pensjon (AFP) i KS' tariffområde eller tilsvarende krav i andre AFP-vedtekter som måtte gjelde for vedkommende eller
- f) Medlemmet fratradte før fylte 65 år, fylte vilkårene for avtalefestet pensjon ved fratreden og har nå fylt 65 år.

Pensjon etter første ledd bokstav d, e og f er avtalefestet pensjon (AFP) som er beregnet etter reglene for alderspensjon i tjenestepensjonsordningen. Avtalefestet pensjon (AFP) kan ikke tas ut samtidig med alderspensjon fra folketrygden. Er det tatt ut alderspensjon fra folketrygden, må den stanses før det gis pensjon etter første ledd bokstav d), e) og f). Det kan heller ikke ytes alderspensjon etter første ledd bokstav d), e) og f) til en person som mottar eller har mottatt avtalefestet pensjon etter AFP-tilskottsloven.

Stillingsreduksjonen regnes med utgangspunkt i stillingsprosent ved utløpet av siste kvartal før fratreden.

Medlemmer og andre arbeidstakere ansatt hos arbeidsgiver tilsluttet pensjonsordningen har rett til alderspensjon etter § 7-4 f) dersom de er omfattet av tariffavtale om AFP, og fyller kravene i bokstavene e) og f) ovenfor.

§ 7-2 OVERGANG TIL STILLING MED HØYERE ALDERSGRENSE

Medlem som i løpet av de siste 10 år før pensjonering har gått over fra stilling med lavere aldersgrense til stilling med høyere aldersgrense, har rett til alderspensjon når følgende vilkår er oppfylt:

- a) Medlemmet ville hatt rett til alderspensjon etter den tidligere aldersgrense.
- b) Medlemmet har innehatt stilling med lavere aldersgrense i minst 15 år.
- c) Den tidligere stillingens lavere aldersgrense er begrunnet med at tjenesten medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning på arbeidstakerne, slik at de normalt ikke makter å skjytte arbeidet forsvarlig til fylte 70 år, jf. lov om aldersgrenser § 2, bokstav a.

§ 7-3 PENSJONSGRUNNLAG

Pensjonen beregnes av medlemmets pensjonsgrunnlag når det fratrer stillingen, jf. likevel bestemmelsene i §§ 4-3 til 4-7.

Økning i pensjonsgrunnlaget som følge av lønnsforhøyelse utover 1,25 G (forholdsmessig ved deltidstillinger) de siste 2 år før fratreden med alderspensjon, ses bort fra ved pensjonsberegningen.

Ved tariffavtale kan det avtales andre regler for hvilke lønnsøkninger medlemmet har krav på å få medregnet i denne toårsperioden.

Dersom lønnsforhøyelse utover 1,25 G de siste 2 år likevel skal inngå i pensjonsberegningen, skal merpensjonen som følge av dette dekkes av

arbeidsgiver i sin helhet, også i de tilfeller arbeidsgiver er med i fellesordning for regulerings-kostnader.

Når lønnen forhøyes med en virkningsdato senere enn siste regulering av folketrygdens grunnbeløp, medregnes lønnsøkningen som om den var skjedd fra samme dato som grunnbeløpsendringen.

§ 7-4 BEREGNING AV ALDERSPENSJON

Den årlige alderspensjon beregnes slik:

- a) Har medlemmet en medlemstid på 30 år eller mer, får vedkommende full alderspensjon. Denne skal være 66 prosent av pensjonsgrunnlaget.
- b) Har medlemmet en medlemstid på mindre enn 30 år, skal vedkommende ha avkortet alderspensjon som utgjør så mange trettideler av full pensjon som medlemmet har medlemsår.
- c) Ved delvis fratreden (jf. § 7-1) kan det utbetales gradert alderspensjon. Dersom medlemmet har opptjent all pensjon i full stilling, settes pensjonsgraden lik nedgangen i stillingsprosent.

Har medlemmet opptjent pensjon i stilling med deltid, beregnes først en nedgang med utgangspunkt i gjennomsnittlig stillingsprosent (jf. § 4-3). Pensjonsgraden settes lik denne nedgangen målt i prosent av gjennomsnittlig stillingsprosent. Ved endelig fratreden regnes den resterende pensjon for seg.

- d) Alderspensjonen skal levealdersjusteres etter bestemmelsene i § 7-5.

- e) Forsørger medlemmet barn under 18 år, skal det for hvert barn ytes et barnetillegg på 10 prosent av alderspensjonen. Alderspensjonen med barnetillegg må likevel ikke overstige 90 prosent av pensjonsgrunnlaget. Er pensjonen redusert etter bokstav b) og/eller gradert etter bokstav c), reduseres maksimumsbeløpet tilsvarende.

Barnetillegg til alderspensjon utbetales tidligst fra den dag barnet blir født. Barnetillegg utbetales til og med den måneden barnet fyller 18 år eller i tilfelle måneden etter barnets død.

f) Medlem eller arbeidstaker som fratrer med avtalefestet pensjon, skal etter fylte 65 år ha en avtalefestet pensjon som inntil 67 år minst utgjør pensjonen beregnet etter bestemmelsene i dette kapittel, jf. SGS 2020 Del II Avtalefestet pensjon kapittel 1 § 5, tredje ledd.

g) Pensjonsuttak fra deltidsstilling under 20 prosent stilling skal ikke utløse rett til alderspensjon for tidligere opptjent medlemstid i stillinger med høyere aldersgrense. Dette gjelder også ved samtidig opptjening i forskjellige pensjonsordninger som er omfattet av overføringsavtalen. Samlet pensjon beregnes først ved 67 år eller nådd aldersgrense i stillingen med høyere aldersgrense. Jf. § 5-2.

§ 7-5 LEVEALDERSJUSTERING

Alderspensjon skal levealdersjusteres, det vil si at den enkeltes pensjon justeres for endringer i befolkningens levealder.

Levealdersjustering gjennomføres ved hjelp av justeringstall som fastsettes slik:

a) For årskull fra og med 1943-kullet til og med 1953-kullet tilsvarende justeringstallene de forholdstallene som fastsettes av Arbeids- og velferdsdirektoratet, jf. folketrygdloven §§ 19-6 og 19-7.

b) For årskull fra og med 1963-kullet beregnes det justeringstall med utgangspunkt i delingstall fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet, jf. folketrygdloven §§ 20-12 og 20-13. Justeringstallene framkommer ved å dividere delingstallene med 13,42.

c) For årskull fra og med 1954-kullet og til og med 1962-kullet benyttes det justeringstall både etter bokstav a) og b), se § 7-5A.

Alderspensjon skal levealdersjusteres tidligst fra 67 år. Dette gjelder også dersom det er utbetalt alderspensjon fra et tidligere tidspunkt. Pensjonen divideres med justeringstallet som gjelder ved 67 år.

Dersom medlemmet fratrer stillingen etter fylte 67 år, skal pensjonen divideres med justeringstallet på uttakstidspunktet. Det skal ikke benyttes et lavere justeringstall enn 1,000, slik at pensjonen ved full medlemstid ikke blir høyere enn 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. For årskullene fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet skal det likevel kunne benyttes et lavere justeringstall enn 1,000 for justeringstall etter første ledd bokstav b. For de samme årskullene skal den nedre grensen for justeringstallet etter første ledd bokstav a settes lik forholdstallet ved den laveste alderen som gir et justeringstall etter første ledd bokstav b lik 1,000 for det aktuelle årskullet.

Når medlemmet fratrer stillingen helt, skal justeringstallet på dette tidspunktet legges til grunn for alderspensjonen for den resterende stillingsdelen.

Hvis departementet gir nærmere forskrifter om anvendelsen av justeringstall i Statens pensjonskasse, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

§ 7-5A LEVEALDERSJUSTERING AV ALDERSPENSJON FOR ÅRSKULLENE 1954 TIL 1962

Dersom pensjonisten er født i årene fra og med 1954 til og med 1962, skal levealdersjusteringen gjennomføres slik:

- a) Det skal foretas en beregning etter § 7-5 med justeringstall fastsatt henholdsvis etter § 7-5 andre ledd bokstav a) og § 7-5 andre ledd bokstav b).
- b) Personer som er født i 1954, får 9/10 av pensjonen levealdersjustert ved bruk at justeringstallet etter § 7-5 andre ledd bokstav a) og 1/10 etter § 7-5 andre ledd bokstav b). Andelen beregnet etter § 7-5 andre ledd bokstav a) reduseres med 1/10 for hvert senere årskull, slik at personer født i 1962 får 1/10 av pensjonen levealdersjustert etter § 7-5 andre ledd bokstav a) og 9/10 levealdersjustert etter § 7-5 andre ledd bokstav b).

7-6 INDIVIDUELL GARANTI TIL MEDLEMMER FØDT 1958 ELLER TIDLIGERE

Medlemmer som er født i 1958 eller tidligere skal ha et garantert pensjonsnivå etter reglene i paragrafen her.

Garantien gjelder tidligst fra 67 år og anvendes på summen av:

- a) alderspensjonen etter denne pensjonsordning samordnet med alderspensjon fra folketrygden etter lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser, og
- b) alderspensjon fra folketrygden.

Alderspensjon fra folketrygden som inngår i beregningen etter andre ledd bokstav b), fastsettes slik:

- a) Dersom pensjonene tas ut samtidig, anvendes alderspensjonen fra folketrygden.
- b) Dersom alderspensjonen fra folketrygden er tatt ut før pensjon etter vedtektene her, benyttes det en alderspensjon fra folketrygden beregnet som om den var tatt ut på samme tidspunkt som tjenestepensjonen.
- c) For medlemmer som har fratrudd sin stilling med alderspensjon etter vedtektene her før fylte 67 år, skal denne pensjonen anses å være tatt ut ved fylte 67 år ved anvendelse av bokstavene a) og b).

For medlemmer som har 30 års medlemstid eller mer, utgjør det garanterte pensjonsnivået 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. For medlemmer som har mindre enn 30 års medlemstid, jf. § 7-4, bokstav b), utgjør det garanterte pensjonsnivået et forholdsmessig beløp.

Dersom summen av pensjoner etter andre ledd, jf. tredje ledd, er lavere enn det garanterte pensjonsnivået etter fjerde ledd, skal det utbetales et garantitillegg som svarer til differansen mellom det garanterte nivået etter tredje ledd og summen av pensjoner etter annet ledd. Eventuelle barnetillegg holdes utenfor ved beregningen av garantitillegget.

Ved gradert uttak av alderspensjon skal garantitillegget beregnes som om tjenestepensjonen var ugradert. Garantitillegget skal deretter graderes tilsvarende uttaksgraden for tjenestepensjonen.

Bestemmelsen i denne paragrafen gjelder tilsvarende for oppsatt alderspensjon, likevel slik at tjenestetiden etter fjerde ledd fastsettes etter § 7-14 andre ledd.

§ 7-6A INDIVIDUELT GARANTITILLEGG I ALDERSPENSJON TIL ÅRSKULL FRA OG MED 1959 TIL OG MED 1962

Medlemmer som er født i 1959, 1960, 1961 eller 1962, får en andel av garantitillegget som er gitt til medlemmer født i 1958 eller tidligere etter § 7-6. Andelene bestemmes av forholdet mellom tjenestetid før 2011 og samlet tjenestetid, begge begrenset til full tjenestetid. 1959-kullet får 90 prosent av tillegget, 1960-kullet får 80 prosent av tillegget, 1961-kullet får 70 prosent av tillegget og 1962-kullet får 60 prosent av tillegget.

§ 7-7 SAMTIDIGE ARBEIDSFORHOLD

Et medlem som samtidig tjener opp rett til pensjon i mer enn ett arbeidsforhold og fratrer et av disse med rett til løpende pensjon, får pensjonen beregnet etter regler som fastsettes av KLP, jf. også § 5-2 tredje ledd.

§ 7-8 FRADRAG FOR SYKEPENGER

Sykepenger fra folketrygden, beregnet av samme inntekter som har vært pensjongsivende for alderspensjonen, går til fradrag i sin helhet dersom alderspensjonen er beregnet på grunnlag av full medlemstid. Er alderspensjonen ikke beregnet for full medlemstid, skal fradragsbeløpet avkortet forholdsmessig.

§ 7-9 NY INNSKUDDSPLIKTIG STILLING

Løpende alderspensjon reduseres eller faller bort dersom pensjonisten på ny tar innskuddspliktig stilling, jf. Kapittel 2. Denne bestemmelsen gjelder tilsvarende dersom pensjonisten tar stilling som er innskuddspliktig i annen pensjonsordning som går inn under overføringsavtalen med Statens pensjonskasse.

Alderspensjonen faller helt bort dersom forskjellen mellom registrert stillingsprosent ved utløpet av siste kvartal før fratreden og ny stillingsprosent er mindre enn 10 prosentenheter.

Er forskjellen minst 10 prosentenheter, utbetales fortsatt pensjon beregnet etter reglene i § 7-4 c).

§ 7-10 REGULERING AV ALDERSPENSJON

Regulering av alderspensjon under utbetaling foretas ved at pensjonsgrunnlaget reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med et gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Ved første reguleringstidspunkt etter pensjonsuttak i månedene juni til april skal reguleringen ta hensyn til når i året uttaket fant sted.

Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som fratrer sin stilling med alderspensjon eller avtalefestet pensjon før 67 år, skal omregnes fra måneden etter fylte 67 år ved at det lønnsvekstreguleres fra fratredelsestidspunktet og fram til omregningstidspunktet. Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som etter § 7-1 bokstav d), e) og f), får alderspensjon fra fylte 65 år, skal omregnes på tilsvarende måte.

Bestemmelsen i første ledd annet punktum gjelder tilsvarende ved første regulering etter at pensjonsgrunnlaget er omregnet.

Ved regulering av pensjoner og pensjonsgrunnlag etter bestemmelsen benyttes de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketrygdloven § 19-14 åttende ledd og § 20-18 åttende ledd.

Hvis departementet gir nærmere forskrifter om regulering av pensjoner som gjelder denne paragrafen, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

§ 7-11 OPPHØR AV UTBETALING

Alderspensjon løper ut måneden etter den måned den berettigede dør. Alderspensjon løper ytterligere 1 måned dersom medlemmet etterlater seg ektefelle, registrert partner eller pensjonsberettiget barn.

Alderspensjon til tidligere medlemmer (opsatt alderspensjon)

§ 7-12 REGLER FOR OPPSATT ALDERSPENSJON

Når ikke annet følger av §§ 7-13 til 7-17, gjelder bestemmelsene i §§ 7-1 til 7-11 så langt de passer.

§ 7-13 VILKÅR FOR OPPSATT ALDERSPENSJON

Medlem som slutter i arbeidsgivers tjeneste uten å få rett til straks begynnende alderspensjon eller avtalefestet pensjon fra arbeidsgiveren, og som derved blir utmeldt av pensjonsordningen, har rett til oppsatt alderspensjon hvis opparbeidet medlemstid i offentlige pensjonsordninger er på minst 3 år, jf. § 5-2.

§ 7-14 BEREGNING AV OPPSATT ALDERSPENSJON

Den oppsatte pensjonen beregnes av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet, jf. kapittel 4.

Pensjonen skal avkortes etter forholdet mellom:

1. faktisk opparbeidet medlemstid, og
2. den medlemstid vedkommende ville ha fått fra den dag medlemmet ble innmeldt i en offentlig pensjonsordning, og fram til aldersgrensen, likevel ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

Medlem som har vært medlem av pensjonsordningen i KLP før arbeidsgivers tilslutning til Fellesordningen, skal likevel ha pensjon beregnet etter reglene i § 7-4, bokstav b), eventuelt etter samme paragrafs bokstav a).

Bestemmelsen om levealdersjustering og individuell garanti i §§ 7-5, 7-5A, 7-6 og 7-6A gjelder tilsvarende for oppsatt alderspensjon.

§ 7-15 UTBETALING AV OPPSATT ALDERSPENSJON

Rett til oppsatt alderspensjon inntreer når aldersgrensen for den fratrådte stillingen er nådd, eller alderspensjon fra folketrygden etter fylte 67 år blir utbetalt.

Dersom alderspensjonen fra folketrygden er redusert etter folketrygdlovens § 19-10, skal alderspensjonen frem til aldersgrensen for den fratrådte stillingen reduseres etter samme forhold.

Pensjonen løper fra måneden etter at retten har oppstått, jf. første ledd.

Ved dødsfall utbetales pensjonen til og med måneden etter døds måneden. Dersom det tidligere medlem etterlater seg ektefelle, registrert partner eller pensjonsberettiget barn, løper pensjonen ytterligere én måned.

§ 7-16 REGULERING AV OPPSATT PENSJON

Bestemmelsen i § 7-10 gjelder tilsvarende for regulering av oppsatt alderspensjon under utbetaling.

§ 7-17 BORTFALL AV RETT TIL OPPSATT ALDERSPENSJON

Tar det tidligere medlem på ny stilling som medfører medlemskap i denne pensjonsordningen eller annen pensjonsordning som går inn under overføringsavtalen med Statens pensjonskasse, faller retten til oppsatt pensjon bort. Medlemstiden medregnes som pensjonsgivende i den nye stilling.

Er den oppsatte alderspensjonen blitt igangsatt før inntreden i den nye pensjonsberettigede stilling, faller denne pensjonen bort, eller reduseres etter de regler som fremgår av § 7-9.

Kapittel 8. Alderspensjon – påslagspensjon mv. til medlemmer født 1963 eller senere

§ 8-1 VIRKEOMRÅDE

Kapitlet gjelder for medlemmer født i 1963 eller senere.

§ 8-2 OPPTJENING AV ALDERSPENSJON – PÅSLAGSBEHOLDNING

Alderspensjon tjenes opp fra og med 1. januar 2020 med en grunnsats på 5,7 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 12 ganger folketrygdens grunnbeløp, og en tilleggssats på 18,1 prosent av pensjonsgrunnlaget mellom 7,1 og 12 ganger grunnbeløpet. Det er gjeldende grunnbeløp som legges til grunn. Ved deltidsstilling utgjør opptjeningen en forholdsmessig del av opptjeningen for en fulltidsstilling. Det gis pensjonsopptjening fram til og med måneden medlemmet fyller 75 år.

Det gis pensjonsopptjening for tid med midlertidig uførepensjon og uførepensjon etter §§ 9-1 til 9-9. Opptjeningen skjer på grunnlag av pensjonsgrunnlaget som uførepensjonen er beregnet av. For perioder hvor et medlem har hatt annen opptjening etter første og tredje ledd, skal opptjening på grunnlag av uførepensjonen reduseres med slik opptjening. Dersom uføregraden er lavere enn 100 prosent, skal opptjening etter dette leddet ikke overstige opptjening basert på pensjonsgrunnlaget uførepensjonen er beregnet av, justert for uføregraden.

Det gis pensjonsopptjening for den tiden medlemmet har ulønnet utdanningspermisjon som arbeidsgiver vurderer som relevant for stillingen.

Opptjeningen skjer løpende, slik at endringer får effekt fra virkningstidspunktet. Pensjonsopptjeningen akkumuleres i en påslagsbeholdning.

§ 8-3 UTTAK AV ALDERSPENSJON

Alderspensjon gis tidligst fra og med måneden etter den måneden melding om uttak av pensjon blir gitt, likevel tidligst fra og med måneden etter fylte 62 år. Dersom pensjonen ikke er tatt ut innen medlemmet fyller 75 år, utbetales pensjonen fra og med måneden etter fylte 75 år.

Alderspensjonen fastsettes på grunnlag av påslagsbeholdningen på uttakstidspunktet. Beholdningen gjøres om til årlig pensjon ved å dividere med delingstallet på uttakstidspunktet for pensjonen, jf. § 8-11.

Alderspensjonen kan tas ut helt eller delvis. Pensjonen graderes med 20, 40, 50, 60, 80 eller 100 prosent. Årlig pensjon må på uttakstidspunktet minst utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp for at pensjonen skal kunne tas ut gradert. Dersom medlemmet mottar midlertidig uførepensjon eller uførepensjon, kan ikke summen av uføregrad og uttaksgrad for alderspensjon overstige 100 prosent.

Pensjonsgraden kan endres eller oppdateres når det har gått ett år fra uttakstidspunktet, eller ett år fra tidspunktet da uttaksgraden sist ble endret eller oppdatert. Medlemmet kan likevel ta ut full pensjon eller stanse pensjonen uavhengig av bestemmelsene i første punktum. Ved fylte 75 år utbetales full pensjon.

Dersom pensjonsgraden endres eller oppdateres, skal pensjonen gjøres om til en beholdning ved å multiplisere pensjonen med delingstallet på endrings- eller oppdateringstidspunktet. Dette beløpet legges sammen med eventuell beholdning som ikke er tatt ut. Pensjonen beregnes deretter etter bestemmelsene i paragrafen her.

Pensjonen kan kombineres med arbeidsinntekt uten at pensjonen blir avkortet.

§ 8-4 NY OPPTJENING

Ved uttak av hel alderspensjon skal pensjonsopptjening som tilføres påslagsbeholdningen etter uttak, regnes om til årlig pensjon ved hjelp av delingstallet på omregningstidspunktet, og legges til pensjonen som allerede er tatt ut. Omregningen foretas med virkning fra 1. januar året etter at opptjeningen fant sted.

Ved gradert uttak av pensjon skal pensjonsopptjening som tilføres påslagsbeholdningen etter uttak, omregnes til pensjon etter § 8-3 femte ledd når uttaksgraden endres eller oppdateres.

Hvis departementet gir nærmere forskrifter for ny opptjening etter uttak til lov om Statens pensjonskasse, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

§ 8-5 BETINGET TJENESTEPENSJON - OPPTJENING

Medlemmer som ikke har rett til privat eller offentlig avtalefestet pensjon (AFP), gis betinget tjenestepensjon som et tillegg til alderspensjonen.

Betinget tjenestepensjon tjenes opp fra og med 1. januar 2020 med 3,0 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 7,1 ganger folketrygdens grunnbeløp. Det er gjeldende grunnbeløp som legges til grunn. Ved deltidsstilling utgjør opptjeningen en forholdsmessig del av opptjeningen for en fulltidsstilling. Det gis pensjonsopptjening fram til og med måneden medlemmet fyller 62 år.

Det gis pensjonsopptjening for tid med midlertidig uførepensjon og uførepensjon etter §§ 9-1 til 9-9. Opptjeningen skjer på grunnlag av pensjonsgrunnlaget som uførepensjonen er beregnet av. For perioder hvor et medlem har hatt annen opptjening etter andre ledd, skal opptjening på grunnlag av uførepensjonen reduseres med slik opptjening. Dersom uføregraden er lavere enn 100 prosent, skal opptjening etter dette leddet ikke overstige opptjening basert på pensjonsgrunnlaget uførepensjonen er beregnet av, justert for uføregraden.

Opptjeningen skjer løpende, slik at endringer får effekt fra virkningstidspunktet. Opptjening av betinget tjenestepensjon akkumuleres i en betinget beholdning.

§ 8-6 BETINGET TJENESTEPENSJON - UTTAK

Betinget tjenestepensjon gis tidligst fra og med måneden etter den måneden melding om uttak blir gitt, likevel tidligst fra og med måneden etter fylte 62 år. Dersom det innvilges betinget tjenestepensjon etter at et medlem har fylt 70 år, skal årlig pensjon beregnes som om uttaket skjedde ved 70 år.

Betingetbeholdningen gjøres om til årlig pensjon ved å dividere med delingstallet på uttakstidspunktet for pensjonen.

Betinget tjenestepensjon kan ikke tas ut gradert eller stanses. Pensjonen kan kombineres med arbeidsinntekt uten at pensjonen blir avkortet.

§ 8-7 OPPSATT PENSJON FOR MEDLEMSTID ETTER 2019

Fratrer et medlem sin stilling med minst ett års samlet medlemstid, men uten rett til straks å få pensjon etter dette kapitlet, har medlemmet rett til oppsatt påslagspensjon og oppsatt betinget tjenestepensjon. Pensjonen beregnes etter reglene i kapitlet her.

§ 8-8 OPPSATT ALDERSPENSJON FOR MEDLEMSTID FØR 2020

Medlemmer med medlemstid før 2020 har rett til oppsatt alderspensjon dersom samlet medlemstid er minst tre år.

Pensjonen beregnes av medlemmets pensjonsgrunnlag 31. desember 2019, jf. kapittel 4. Har medlemmet 31. desember 2019 lenger medlemstid enn 30 år, skal gjennomsnittlig stillingsandel beregnes med utgangspunkt i de 30 årene med høyest stillingsandel.

Den årlige alderspensjonen beregnes slik:

a) Har medlemmet 31. desember 2019 full medlemstid eller mer, får medlemmet full alderspensjon. Full medlemstid er den medlemstiden medlemmet ville hatt fra den dagen vedkommende ble medlem av pensjonsordningen og fram til aldersgrensen, likevel ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år. Pensjonen skal utgjøre 66 prosent av pensjonsgrunnlaget.

b) Har medlemmet 31. desember 2019 ikke full medlemstid, skal medlemmet ha en avkortet alderspensjon som utgjør en så stor andel av full pensjon som medlemstiden 31. desember 2019 utgjør av full medlemstid.

Forsørger medlemmet barn under 18 år, skal det for hvert barn ytes et barnetillegg på 10 prosent av alderspensjonen etter levealdersjustering. Alderspensjonen med barnetillegg må likevel ikke overstige 90 prosent av pensjonsgrunnlaget etter levealdersjustering når pensjonen er beregnet etter full medlemstid. Er pensjonen beregnet etter kortere enn full medlemstid, skal det foretas en forholdsmessig avkortning. Barnetillegg betales ut den måneden barnet fyller 18 år eller i tilfelle måneden etter barnets død.

Alderspensjonen skal levealdersjusteres ved hjelp av justeringstall fastsatt med utgangspunkt i delingstall fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet, jf. folketrygdloven §§ 20-12 og 20-13. Justeringstallet framkommer ved å dividere delingstallene med 13,42. Justeringstallet ved uttak av pensjonen legges til grunn.

Alderspensjonen gis tidligst fra og med måneden etter den måneden melding om uttak blir gitt, likevel tidligst fra og med måneden etter fylte 62 år. Dersom pensjonen ikke er tatt ut innen medlemmet fyller 75 år, utbetales pensjonen fra og med måneden etter fylte 75 år. Det er et vilkår at medlemmet mottar alderspensjon fra folketrygden på uttakstidspunktet. Pensjonen kan ikke tas ut gradert eller stanses. Barnetillegg etter fjerde ledd gis tidligst fra måneden etter fylte 65 år.

Alderspensjonen kan kombineres med arbeidsinntekt uten at pensjonen blir avkortet.

§ 8-9 TILLEGG FOR OPPTJENING FØR 2011

Medlem født i årene 1963-1967, og som har opptjening før 2011 som gir rett til oppsatt alderspensjon etter § 8-8, gis et tillegg til alderspensjonen. Fullt tillegg utgjør 1,5 prosent av pensjonsgrunnlaget for den oppsatte alderspensjonen. Tillegget beregnes forholdsmessig dersom tjenestetiden før 2011 er kortere enn 30 år. 1963-kullet får 100 prosent av tillegget, 1964-kullet får 80 prosent, 1965-kullet får 60 prosent, 1966-kullet får 40 prosent og 1967-kullet får 20 prosent av tillegget.

Tillegget kommer til utbetaling ved uttak av oppsatt alderspensjon etter § 8-8. Tillegget kan ikke graderes eller stanses. Ved uttak multipliseres tillegget med delingstallet ved 67 år og divideres med delingstallet på uttakstidspunktet.

Tillegget kan kombineres med arbeidsinntekt uten at tillegget blir avkortet.

§ 8-10 OVERGANGSTILLEGG

Medlem født i årene 1963-1970 som fratrer medlemspliktig stilling helt i perioden mellom fylte 62 og 67 år, og som har minst 15 års samlet medlemstid, gis et overgangstillegg fra og med måneden etter den måneden medlemmet fratrer. Tillegget opphører ved gjeninntreden i medlemspliktig stilling. Medlemmet gis tillegget på nytt ved senere hel fratreden. Tillegget opphører senest måneden etter at medlemmet fyller 67 år.

Fullt overgangstillegg er 0,15 ganger folketrygdens grunnbeløp og ytes til medlem født i 1963. Tillegget beregnes forholdsmessig for medlemmer med medlemstid mindre enn 40 år og for gjennomsnittlig stillingsandel lavere enn 100 prosent. Dersom samlet medlemstid er over 40 år, skal gjennomsnittlig stillingsandel beregnes med utgangspunkt i de 40 årene med høyest stillingsandel.

1964-kullet får 87,5 prosent av overgangstillegget som 1963-kullet får, 1965-kullet får 75 prosent osv. til 1970-kullet, som får 12,5 prosent av tillegget.

Tillegget skal ikke levealdersjusteres. Det avkortes ikke mot arbeidsinntekt fra stilling som ikke er medlemspliktig. Tillegget kan ikke tas ut gradert.

§ 8-11 LEVEALDERSJUSTERING

Levealdersjustering skjer ved hjelp av delingstall fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet, jf. folketrygdloven §§ 20-12 og 20-13.

§ 8-12 OPPHØR AV PENSJON

Pensjon etter kapitlet her opphører ved utgangen av måneden etter måneden medlemmet døde. Pensjon etter §§ 8-8 og 8-9, løper ytterligere en måned dersom avdøde etterlater seg ektefelle.

Dersom et medlem dør uten at pensjon etter § 8-8 er begynt å løpe, og medlemmet ved dødsfallet heller ikke hadde midlertidig uførepensjon eller uførepensjon, skal det, dersom medlemmet etterlater seg ektefelle, utbetales et beløp svarende til en måneds pensjon etter § 8-8, beregnet med et justeringstall lik 1,000.

§ 8-13 REGULERING

Påslagsbeholdningen etter § 8-2 og betingetbeholdningen etter § 8-5 reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med lønnsveksten. Ved reduksjon av uttaksgrad eller stans av påslagspensjon skal reguleringen av påslagsbeholdningen ta hensyn til når i året endringen fant sted.

Regulering av alderspensjon etter kapittel 8 under utbetaling foretas ved at pensjonen reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst. Ved førstegangsuttak og ved økning av uttaksgrad skal reguleringen ta hensyn til når i året uttaket eller gradsendingen fant sted.

Pensjonsgrunnlaget for oppsatt alderspensjon etter § 8-8 reguleres med lønnsveksten fram til tidspunktet det ytes pensjon. Når en arbeidstaker har gått over fra et høyere til et lavere samlet pensjonsgrunnlag, jf. § 4-5, skal det tidligere grunnlaget som har betydning for pensjonsberegningen reguleres tilsvarende.

Overgangstillegg etter § 8-10 beregnes av det til enhver tid gjeldende grunnbeløpet i folketrygden.

Ved regulering av beholdninger, pensjoner og pensjonsgrunnlag etter bestemmelsen her, benyttes de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketrygdloven § 19-14 åttende ledd og § 20-18 åttende ledd.

Hvis departementet gir nærmere forskrifter om regulering av pensjoner som gjelder denne paragrafen, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

Kapittel 9. Midlertidig uførepensjon og uførepensjon

§ 9-1 VILKÅR FOR MIDLERTIDIG UFØREPENSJON OG UFØREPENSJON

Det er et vilkår for rett til midlertidig uførepensjon og uførepensjon at medlemmet har fått evnen til å utføre inntektsgivende arbeid (inntektsevnen) nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte i en slik grad at vedkommende ikke kan fortsette i sin vanlige stilling og ikke kan skaffe seg annet høvelig arbeid. Ved vurdering av om det foreligger sykdom gjelder det samme sykdomsbegrepet som i folketrygdloven kapitlene 11 og 12.

Det er et vilkår for uførepensjon at inntektsevnen er varig nedsatt, se folketrygdloven § 12-7 første ledd. Midlertidig uførepensjon gis når det ikke er avklart om inntektsevnen er varig nedsatt. Et medlem som er innvilget arbeidsavklaringspenger fra folketrygden, får midlertidig uførepensjon. Et medlem som er innvilget uføretrygd fra folketrygden, får uførepensjon.

Dersom medlemmet ikke har tapt hele inntektsevnen i stillingen som gir rett til medlemskap i pensjonsordningen, ytes det redusert (gradert) pensjon svarende til den del av inntektsevnen som er tapt. Ved denne vurderingen tas det hensyn til ethvert arbeid som medlemmet kan utføre. Dersom pensjonisten har rett til arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, ytes pensjonen normalt etter samme grad som i folketrygden. Dersom medlemmet ikke hadde full stilling da uførheten inntrådte, fastsettes graden i forhold til inntekten i den reduserte stillingen. Det gis ikke pensjon ved lavere uføregrad enn 20 prosent.

Retten til midlertidig uførepensjon og uførepensjon inntreer ikke når inntektsevnen blir nedsatt innen to år etter at medlemmet tiltrådte stillingen, og nedsettelsen skyldes en sykdom eller et lyte som medlemmet led av eller hadde symptomer på ved tiltredelsen, og som det må antas at han eller hun da kjente til. Det samme gjelder dersom et medlem som har deltidsstilling, får økt stillingsprosenten. Det kan likevel gis hel eller delvis pensjon når særlige grunner taler for det.

§ 9–2 BEREGNING AV MIDLERTIDIG UFØREPENSJON OG UFØREPENSJON

Ved beregning av midlertidig uførepensjon og uførepensjon tas det hensyn til hvor stor del av inntektsevnen som er tapt (uføregraden) og medlemmets medlemstid. Har medlemmet tapt hele inntektsevnen, utgjør full pensjon summen av

- a) 25 prosent av folketrygdens grunnbeløp, likevel ikke mer enn 6 prosent av pensjonsgrunnlaget,
- b) 3 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 6 ganger grunnbeløpet og
- c) 69 prosent av den delen av pensjonsgrunnlaget som er mellom 6 og 12 ganger grunnbeløpet.

Dersom inntektsevnen er nedsatt, men ikke i en slik grad at medlemmet har rett til arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, beregnes pensjonen etter første ledd og tillegges 66 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 6 ganger grunnbeløpet. Det samme gjelder når medlemmet får avtalefestet pensjon som omfattes av samordningslovens § 1 nr.1 første ledd bokstav a og ikke lenger har rett til arbeidsavklaringspenger fra folketrygden.

Dersom medlemmet får avtalefestet pensjon som omfattes av lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser § 1 nr. 1 første ledd bokstav d første punktum, skal pensjonen likevel beregnes etter første ledd i paragrafen her, jf. tredje til syvende ledd.

Det pensjonsgrunnlaget medlemmet har på det tidspunktet uførepensjonen skal begynne å løpe, benyttes ved beregningen. Pensjonsgrunnlaget fastsettes etter kapittel 4, unntatt bestemmelsene i § 4-3 om gjennomsnittlig stillingsprosent. Dersom sykdommen, skaden eller lytet har redusert inntektsevnen gradvis, kan det ved beregning av pensjonen tas utgangspunkt i det pensjonsgrunnlaget medlemmet hadde før sykdommen, skaden eller lytet oppstod. Den stillingsprosenten medlemmet hadde før sykdommen, skaden eller lytet oppstod, skal da legges til grunn ved beregningen.

Dersom uføregraden er lavere enn 100 prosent, fastsettes pensjonen til en forholdsmessig andel av beløpet beregnet etter første og andre ledd.

Er medlemstiden kortere enn 30 år, avkortes pensjonen forholdsmessig. Det skal medregnes medlemstid medlemmet ville ha fått om han eller hun var blitt stående i stillingen til aldersgrensen (framtidig medlemstid), men ikke ut over 67 år.

Skyldes uførheten en skade eller sykdom som er en umiddelbar følge av usedvanlig påkjenning eller ulykkestilfelle i tjenesten, skal pensjonen beregnes med full medlemstid.

§ 9-2A BARNETILLEGG

Forsørger medlemmet barn under 18 år, skal det for hvert barn ytes et barnetillegg på 4 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 6 ganger folketrygdens grunnbeløp. Barnetillegget reduseres forholdsmessig hvis pensjonen er beregnet etter redusert medlemstid. Det samme gjelder ved redusert uføregrad.

Samlet barnetillegg kan likevel ikke overstige et beløp tilsvarende 12 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 6 ganger folketrygdens grunnbeløp. Er barnetillegget redusert etter første ledd annet og tredje punktum, reduseres beløpsgrensen tilsvarende.

Barnetillegg utbetales til og med den måneden barnet fyller 18 år eller i tilfelle måneden etter barnets død.

§ 9-3 AVKORTNING AV MIDLERTIDIG UFØREPENSJON OG UFØREPENSJON VED ARBEIDSINNTEKT

Pensjonen reduseres dersom pensjonisten har inntekt som overstiger en inntektsgrense som beregnes når uførepensjonen innvilges. Inntektsgrensen tilsvarende den inntekten pensjonisten er forutsatt å kunne skaffe seg etter uførheten og oppjusteres i samsvar med senere reguleringer av grunnbeløpet. Mottar pensjonisten uføretrygd fra folketrygden, tillegges inntektsgrensen 40 prosent av folketrygdens grunnbeløp per kalenderår. Pensjonen reduseres ikke for arbeidsavklaringspenger, omstillingsstønad eller overgangsstønad fra folketrygden.

Reduksjonen skal svare til den overskytende inntekten multiplisert med vedkommendes uførepensjon ved 100 prosent uførhet og dividert med pensjonsgrunnlaget.

Som inntekt etter første og andre ledd regnes pensjonsgivende inntekt etter folketrygdloven § 3-15 eller inntekt av samme art fra utlandet. Det kan gjøres unntak for inntekt som skriver seg fra en avsluttet aktivitet.

Den fastsatte uføregraden endres ikke selv om pensjonen reduseres på grunn av inntekt.

Det utbetales ikke pensjon når inntekten utgjør mer enn 80 prosent av samlet inntekt før uførhet.

Barnetillegg etter § 9-2A reduseres i samme forhold som pensjonen er redusert etter første og andre ledd.

§ 9-4 KRAV OM UFØREPENSJON

Det er et vilkår for å få rett til midlertidig uførepensjon og uførepensjon at medlemmet setter fram krav om dette. Kravet og de enkelte terminytelser er gjenstand for foreldelse i henhold til bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6, jf. også disse vedtekters § 13-5.

t medlem som gjør krav på midlertidig uførepensjon eller uførepensjon, plikter å gi de opplysninger og levere de dokumenter som er nødvendig for at KLP skal kunne vurdere om vedkommende har rett til pensjon. Dersom KLP finner det nødvendig, kan den som søker pensjon pålegges å la seg undersøke av en lege etter KLPs bestemmelse. KLP dekker utgiftene ved undersøkelsen.

Et medlem som mottar pensjon, plikter å underrette KLP om endringer i forhold som kan være avgjørende for om medlemmet fortsatt har rett til ytelsen. Medlemmet skal opplyse om forventet inntekt og om endringer i inntekten. Dersom medlemmet har fått utbetalt for lite eller for mye pensjon, skal det foretas et etteroppgjør. Dersom det er utbetalt for lite, skal differansen etterbetales som et engangsbeløp. For mye utbetalt uførepensjon kan inndrives uten hensyn til skyld og kan avregnes ved å trekke i framtidige utbetalinger av uførepensjon og alderspensjon fra KLP.

§ 9-5 UTBETALING AV MIDLERTIDIG UFØREPENSJON OG UFØREPENSJON

Midlertidig uførepensjon og uførepensjon skal utbetales fra og med den måneden medlemmet fyller vilkårene. Pensjonen faller bort i den utstrekning det utbetales lønn under sykdom eller sykepenger fra folketrygden. Etterbetaling av pensjon til medlem som mottar arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 eller uføretrygd etter folketrygdloven kapittel 12, skal skje med samme virknings-tidspunkt som for folketrygdens ytelser.

Retten til midlertidig uførepensjon og uførepensjon faller bort fra og med måneden etter at medlemmet når aldersgrensen for stillingen, men senest fra måneden etter fylte 67 år. Ved dødsfall utbetales pensjonen til og med måneden etter døds måneden. Dersom avdøde etterlater seg ektefelle, løper pensjonen ytterligere en måned.

Dersom arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 er redusert eller stanset av andre grunner enn ved samtidig arbeid etter folketrygdloven § 11-23, kan midlertidig uførepensjon reduseres eller stanses tilsvarende.

Et medlem som forsettlig er skyld i at inntektsevnen er nedsatt, har ikke rett til

midlertidig uførepensjon eller uførepensjon. Medlemmet har heller ikke rett til pensjon dersom han eller hun uten rimelig grunn nekter å ta imot tilbud om behandling, rehabilitering eller arbeidsrettede tiltak. Det samme gjelder dersom medlemmet opptrer på en måte som vedkommende bør forstå kan forverre helsetilstanden eller forlenge arbeidsuførheten. Dersom medlemmet beholder retten til opprinnelig uføregrad etter folketrygdloven § 12-10 tredje ledd (hvilende rett), beholder medlemmet også retten til opprinnelig uføregrad etter bestemmelsene her i samme tidsrom. Medlemmet må gi KLP melding om at retten til opprinnelig uføregrad fra folketrygden er i behold.

§ 9-6 REVURDERING

Spørsmålet om rett til midlertidig uførepensjon og uførepensjon kan til enhver tid tas opp til ny behandling.

§ 9-7 FRITAK FOR MEDLEMSINNSKUDD

Så lenge det løper uførepensjon, har medlemmet rett til å bli helt eller delvis fritatt for å betale det innskudd som er fastsatt for vedkommende. Innskuddsfritakets grad retter seg etter graden av arbeidsuførheten.

§ 9-8 TILSVARENDE ANVENDELSE AV FORSKRIFTER

Hvis departementet gir forskrifter om reduksjon av pensjon på grunn av inntekt, etteroppgjør, bortfall av pensjon på grunn av lønn under sykdom eller sykepenge fra folketrygden, overgangsregler, inntektsprøving, samordning mm., gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

§ 9-9 REGULERING AV MIDLERTIDIG UFØRE- OG UFØREPENSJON

Regulering av uførepensjon under utbetaling foretas ved at pensjonsgrunnlaget reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med lønnsveksten frem til fylte 67 år.

Ved regulering av pensjoner og pensjonsgrunnlag etter bestemmelsen benyttes de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketrygdloven § 19-14 åttende ledd og 20-18 åttende ledd.

Hvis departementet gir nærmere forskrifter om regulering av pensjoner som gjelder denne paragrafen, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

Uførepensjon til tidligere medlemmer (oppsatt uførepensjon)

§ 9-10 OPPSATT UFØREPENSJON

Når ikke annet følger av §§ 9-11 til 9-15, gjelder bestemmelsene i §§ 9-1 til 9-9 så langt de passer.

§ 9-11 VILKÅR FOR OPPSATT UFØREPENSJON

Medlem som slutter i arbeidsgivers tjeneste uten å få rett til straks begynnende pensjon og som derved blir utmeldt av pensjonsordningen, har rett til oppsatt uførepensjon hvis opparbeidet medlemstid i offentlig pensjonsordninger er på minst 3 år, jf. § 5-2.

Rett til uførepensjon inntreer når det tidligere medlem senere blir innvilget uføretrygd fra folketrygden.

§ 9-12 BEREGNING AV OPPSATT UFØREPENSJON

Den oppsatte pensjonen beregnes av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet, jf. kapittel 4.

Uførepensjonen skal avkortes etter forholdet mellom:

1. faktisk opparbeidet medlemstid og
2. den medlemstid vedkommende ville ha fått fra den dag medlemmet ble innmeldt i en offentlig pensjonsordning, og fram til aldersgrensen, likevel ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år

Medlem som har vært medlem av pensjonsordningen i KLP før arbeidsgivers tilslutning til Fellesordningen, skal likevel ha pensjon beregnet etter reglene i § 7-4, bokstav b), eventuelt etter samme paragrafs bokstav a).

Oppsatt uførepensjon levealdersjusteres ikke.

§ 9-13 UTBETALING AV OPPSATT UFØREPENSJON

Oppsatt uførepensjon gis fra samme tidspunkt og med samme uføregrad som ytelsen fra folketrygden.

Ved dødsfall utbetales pensjonen til og med måneden etter døds måneden.

Dersom tidligere medlem etterlater seg ektefelle, løper pensjonen ytterligere en måned.

§ 9-14 REGULERING AV OPPSATT UFØREPENSJON

Bestemmelsen i § 9-9 gjelder tilsvarende for regulering av oppsatt uførepensjon under utbetaling.

§ 9-15 BORTFALL AV RETT TIL OPPSATT UFØREPENSJON

Tar det tidligere medlem på ny stilling som medfører medlemskap i denne pensjonsordning eller annen pensjonsordning som går inn under overføringsavtalen med Statens pensjonskasse, faller retten til oppsatt uførepensjon bort.

Oppsatt uførepensjon faller bort eller reduseres etter de regler som fremgår av § 9-3.

Kapittel 10. Ektefellepensjon

§ 10-1 VILKÅR FOR EKTEFELLEPENSIJON

Gjenlevende ektefelle etter et medlem har rett til ektefellepensjon. Det samme gjelder gjenlevende ektefelle etter tidligere medlem som mottok avtalefestet pensjon eller alderspensjon.

Gjenlevende registrerte partner, jf. ekteskapsloven § 95, har samme rett til ytelser etter dette kapittel som gjenlevende ektefelle og fraskilt ektefelle.

Rett til ektefellepensjon inntreffer ikke når medlemmet dør innen ett år etter innmelding i pensjonsordningen eller etter at ekteskapet ble inngått og dødsfallet skyldes sykdom som medlemmet led av ved tilsettingen eller ekteskapsinngåelsen og som en av ektefellene må antas ha kjent til.

Ektefellepensjon utbetales fra og med den måneden medlemmet dør.

Ektefellepensjon utbetales til og med måneden etter den berettigede dør.

§ 10-2A BEREKNING AV EKTEFELLEPENSIJON (NETTOPENSIJON)

Full årlig ektefellepensjon skal utgjøre 9 prosent av det pensjonsgrunnlaget som det avdøde medlemmet hadde (nettopensjon). Se likevel overgangsregler i § 10-2B. Med pensjonsgrunnlag menes pensjonsgrunnlag fastsatt etter reglene i kapittel 4. Er den avdødes medlemstid 30 år eller mer, ytes det full ektefellepensjon. Dersom den avdødes medlemstid er mindre enn 30 år, ytes det redusert ektefellepensjon. Pensjonen skal da utgjøre så mange trettideler av full pensjon som den avdøde har medlemsår. Dersom avdøde medlem mottok avtalefestet pensjon, alderspensjon eller en tidligere oppsatt alders- eller uførepensjon, legges samlet faktisk medlemstid til grunn ved beregning av pensjonen. Det samme gjelder dersom den avdøde hadde rett til en oppsatt pensjon. Ellers skal den medlemstiden den avdøde ville ha fått ved å fortsette i stillingen fram til aldersgrensen legges til grunn, men ikke ut over 67 år. Ved fastsettelse av fremtidig

stillingsprosent tas utgangspunkt i stillingsprosent ved utløpet av siste kvartal før dødsfallet.

§ 10-2B BEREGNING AV EKTEFELLEPENSIJON (BRUTTOPENSIJON)

Det ytes ektefellepensjon til gjenlevende ektefelle etter denne paragrafen når:

a) medlemmet døde før 1. januar 2001,

b) medlemmet døde mellom 1. januar 2001 og 1. februar 2010 og gjenlevende er enke eller enkemann etter medlem med medlemskap før 1. oktober 1976, og ellers når gjenlevende er født før 1. juli 1950 og avdøde ble medlem før 1. juli 2000, eller

c) medlemmet døde etter 31. januar 2010 og gjenlevende er født før 1. januar 1955 og avdøde ble medlem første gang før 1. oktober 1976 og ekteskapet ble inngått før 1. januar 2010, og ellers når gjenlevende er født før 1. juli 1950 og avdøde ble medlem før 1. juli 2000.

Full årlig ektefellepensjon skal utgjøre 39,6 prosent av det pensjonsgrunnlaget som det avdøde medlemmet hadde (bruttopensjon). Bestemmelsene i §10-2A, tredje til siste punktum gjelder tilsvarende. Pensjonen reduseres evt. etter reglene i § 10-3.

Gjenlevende ektefelle som er født i 1954 eller senere, og som omfattes av paragrafen her, skal fra måneden etter fylte 67 år helt eller delvis få ektefellepensjonen beregnet etter § 10-2A. Andelen av pensjonen som beregnes etter § 10-2A, skal tilsvare andelen alderspensjon som gjenlevende vil motta etter folketrygdloven kapittel 20. For den delen av pensjonen som er ikke-behovsprøvd etter andre ledd tredje punktum, skal ektefellepensjonen beregnet etter § 10-2A utgjøre 27 prosent av pensjonsgrunnlaget i stedet for 9 prosent.

Merknad: Forskrift av 06.07.2010 nr. 1075 gjelder tilsvarende.

§ 10-3 REDUKSJON VED INNTEKT OG ANNEN PENSJON

Ektefellepensjon fastsatt etter reglene i § 10-2B skal reduseres i henhold til reglene i punkt a) og b) nedenfor, i nevnte rekkefølge.

Dersom ekteskapet ble inngått før 1. januar 2010, gjelder dette likevel ikke for pensjon til enke etter mannlig medlem som ble medlem første gang før 1. oktober 1976, og heller ikke for annen gjenlevende ektefelle etter medlem med medlemskap før 1. oktober 1976 for tjenestetid opptjent etter 31. desember 1993.

a) Har gjenlevende ektefelle samtidig rett til alderspensjon etter kapittel 7, midlertidig uførepensjon eller uførepensjon fra denne eller annen tjenestepensjonsordning, skal ektefellepensjonen fra KLP reduseres etter bestemmelsene her.

Har den gjenlevende ektefellen alderspensjon, skal pensjonene ikke overstige et beløp som svarer til 60 prosent av summen av den gjenlevendes og den avdødes alderspensjoner. Avdødes alderspensjon regnes av samme pensjonsgrunnlag og medlemstid som er lagt til grunn for ektefellepensjonen. Det overskytende beløpet skal gå til fradrag i ektefellepensjonen.

Har den gjenlevende midlertidig uførepensjon eller uførepensjon, skal ektefellepensjonen utgjøre det beløpet som framkommer etter bokstav a) annet ledd når en benytter en beregnet alderspensjon for den gjenlevende ektefellen med samme pensjonsgrunnlag og medlemstid som uførepensjonen. Dersom uførepensjonen er gradert, skal den beregnede alderspensjonen graderes tilsvarende.

b) Når den gjenlevende ektefelle ut fra alder og ervervsevne, foreliggende ervervsmuligheter og omstendighetene for øvrig kan ventes å få en årlig ervervsinntekt som overstiger 50 prosent av grunnbeløpet i folketrygden, skal ektefellepensjonen reduseres. Reduksjonen skal utgjøre 40 prosent av den del av forventet årlig ervervsinntekt som overstiger 50 prosent av grunnbeløpet. Skjer det en vesentlig endring i de forhold som har vært avgjørende for fastsettelsen av ektefellepensjonen, kan saken prøves på nytt og pensjonen endres eller falle bort.

Inntekten som er lagt til grunn i folketrygden, legges også til grunn etter paragrafen her. Har gjenlevende ektefelle fylt 67 år, skal ektefellepensjonen ikke avkortes med mindre vedkommende har ervervsinntekt. Når gjenlevende er fylt 70 år reduseres pensjonen ikke på grunn av ervervsinntekt.

Hvis departementet gir nærmere forskrifter for fastsettelse av ektefellepensjon som gjelder denne paragrafen, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

§ 10-4 OPPHØR VED GJENGIFTE

Løpende ektefellepensjon opphører dersom gjenlevende ektefelle inngår nytt ekteskap, men den begynner å løpe igjen dersom det nye ekteskap oppløses ved død eller skilsmisse.

Når en ektefellepensjon er opphørt fordi gjenlevende ektefelle har inngått nytt ekteskap, kan KLP bestemme at vedkommende skal få sin pensjon helt eller delvis tilbake dersom ektefellene samlet ikke har tilstrekkelige eksistensmidler.

Stans og igangsetting av pensjon i henhold til denne paragraf skjer fra og med måneden etter at den begivenhet fant sted som betinget stansen eller igangsettingen.

§ 10-5 EKTEFELLEPENSIJON ETTER FLERE

Har vedkommende rett til ektefellepensjon fra denne pensjonsordningen også etter den siste ektefelle, kan den samlede ektefellepensjon ikke overstige ektefellepensjonen etter 30 års medlemstid etter den ektefelle som hadde det høyeste pensjonsgrunnlag.

§ 10-6 FRASKILT EKTEFELLE

Fraskilt ektefelle har rett til ektefellepensjon dersom ekteskapet varte i minst 10 år og den fraskilte var minst 45 år ved skilsmissen. Retten opphører dersom den fraskilte inngår nytt ekteskap før medlemmet dør. Var medlemmet gift på ny, fordeles pensjonen mellom de berettigede i forhold til hvor mange påbegynte år hver av dem var gift med medlemmet. Nærmere bestemmelser fremgår av ekteskapsloven §§ 86-89.

§ 10-7 REGULERING AV EKTEFELLEPENSIJON

Regulering av ektefellepensjon under utbetaling foretas ved at pensjonsgrunnlaget reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med lønnsveksten fram til fylte 67 år. Deretter reguleres pensjonsgrunnlaget i samsvar med et gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Ved førstegangsuttak skal reguleringen ta hensyn til når i året uttaket fant sted.

Bestemmelsen i første ledd tredje punktum gjelder tilsvarende ved første regulering etter 67 år.

Dersom et medlem med alderspensjon etter kapittel 7 dør før omregningstidspunktet ved 65 eller 67 år, jf. § 7-10, skal pensjonsgrunnlaget ved beregning av enke- eller enkemannspensjon etter dette kapittel omregnes ved at det oppreguleres med lønnsveksten fra fratredelsestidspunktet og fram til virkningstidspunktet for pensjonen. Bestemmelsen i første ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

Ved regulering av pensjoner og pensjonsgrunnlag etter bestemmelsen benyttes de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketryktdloven § 19-14 åttende ledd og § 20-18 åttende ledd.

Hvis departementet gir nærmere forskrifter om regulering av pensjoner som gjelder denne paragrafen, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

Ektefellepensjon etter tidligere medlem (oppsatt ektefellepensjon)**§ 10-8 REGLER FOR OPPSATT EKTEFELLEPENSIJON**

Når ikke annet følger av §§ 10-9 til 10-12, gjelder bestemmelsene i §§ 10-1 til 10-7 så langt de passer.

§ 10-9 VILKÅR FOR OPPSATT EKTEFELLEPENSIJON

Gjenlevende ektefelle etter medlem som har sluttet i arbeidsgiverens tjeneste uten å få rett til straks begynnende pensjon eller avtalefestet pensjon fra

arbeidsgiveren, og som derved ble utmeldt av pensjonsordningen, har rett til oppsatt ektefellepensjon hvis avdødes opparbeidede medlemstid i offentlige pensjonsordninger er på minst 3 år, jf. § 5-2.

Rett til oppsatt ektefellepensjon inntreer når vilkårene i § 10-1 er oppfylt.

§ 10-10 BEREGNING AV OPPSATT EKTEFELLEPENSIJON

Oppsatt ektefellepensjon beregnes av avdødes pensjonsgrunnlag på fratredelsestidspunktet, jf. kapittel 4.

Pensjonen skal avkortes etter forholdet mellom:

1. faktisk opparbeidet medlemstid og
2. den medlemstid avdøde ville ha fått fra den dag avdøde ble innmeldt i en offentlig pensjonsordning, og fram til aldersgrensen, likevel ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

Gjenlevende ektefelle etter medlem som var innmeldt i pensjonsordningen i KLP før arbeidsgivers tilslutning i Fellesordningen, skal likevel ha oppsatt ektefellepensjon beregnet med 30-deler.

Oppsatt ektefellepensjon levealdersjusteres ikke.

§ 10-11 UTBETALING AV OPPSATT EKTEFELLEPENSIJON

Oppsatt ektefellepensjonen løper fra måneden etter at retten har oppstått, jf. § 10-9.

Ved dødsfall utbetales oppsatt ektefellepensjon til og med måneden etter døds måneden.

§ 10-12 REGULERING AV OPPSATT EKTEFELLEPENSIJON

Bestemmelsen i § 10-7 gjelder tilsvarende for regulering av oppsatt ektefellepensjon under utbetaling.

Kapittel 11. Barnepensjon

§ 11-1 VILKÅR FOR BARNEPENSJON

Når et medlem dør, har gjenlevende barn rett til barnepensjon. Det samme gjelder gjenlevende barn etter et tidligere medlem som mottok avtalefestet pensjon eller alderspensjon. KLP kan innvilge barnepensjon også til stebarn og pleiebarn som avdøde forsørget.

§ 11-2 BEREGNING AV BARNEPENSJON

Full årlig barnepensjon skal utgjøre 15 prosent av det pensjonsgrunnlaget som det avdøde medlemmet hadde (nettopensjon). Med pensjonsgrunnlag menes pensjonsgrunnlag fastsatt etter reglene i kapittel 4.

Er den avdødes medlemstid 30 år eller mer, ytes det full barnepensjon. Dersom den avdødes medlemstid er mindre enn 30 år, ytes det redusert barnepensjon. Pensjonen skal da utgjøre så mange trettideler av full pensjon som den avdøde hadde medlemsår.

Dersom avdøde mottok avtalefestet pensjon eller alderspensjon, legges den faktiske medlemstiden avdøde hadde til grunn ved beregning av pensjonen. Ellers skal den medlemstiden avdøde ville ha fått ved å fortsette i stillingen fram til aldersgrensen legges til grunn, men ikke ut over 67 år.

Barnepensjon etter medlem som er død før 1.1.2001 beregnes likevel etter de satser og regler som gjaldt ved dødsfallet.

Har barnet rett til barnepensjon fra pensjonsordningen etter både moren og faren, får barnet pensjon etter hver av dem.

§ 11-3 UTBETALING OG OPPHØR AV BARNEPENSJON

Pensjonen løper til utløpet av den måneden barnet fyller 20 år. Barnepensjon

etter medlem som er død før 1.1.2001 løper likevel bare til utløpet av den måned barnet fyller 18 år. For disse kan KLP innvilge hel eller delvis pensjon inntil 21 år dersom omsynet til barnets utdanning gjør det rimelig og barnet ikke forsørger seg selv og ikke har midler til det. Dør barnet tidligere, betales pensjonen til og med måneden etter døds måneden.

§ 11-4 REGULERING AV BARNEPENSJON

Regulering av barnepensjon under utbetaling foretas ved at pensjonsgrunnlaget reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med lønnsveksten.

Dersom et medlem med alderspensjon etter kapittel 7 dør før omregningstidspunktet ved 65 eller 67 år, jf. § 7-10, skal pensjonsgrunnlaget ved beregning av barnepensjon etter dette kapittel omregnes ved at det oppreguleres med lønnsveksten fra fratredelsestidspunktet og fram til virkningstidspunktet for pensjonen.

Ved regulering av pensjoner og pensjonsgrunnlag etter bestemmelsen benyttes de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketrygdloven § 19-14 åttende ledd og § 20-18 åttende ledd.

Hvis departementet gir nærmere forskrifter om regulering av pensjoner som gjelder denne paragrafen, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

Barnepensjon til barn av tidligere medlem (oppsatt barnepensjon)

§ 11-5 REGLER FOR OPPSATT BARNEPENSJON

Når ikke annet følger av §§ 11-6 til 11-9, gjelder bestemmelsene i §§ 11-1 til 11-4 så langt de passer.

§ 11-6 VILKÅR FOR OPPSATT BARNEPENSJON

Gjenlevende barn etter medlem som sluttet i arbeidsgiverens tjeneste uten å få rett til straks begynnende pensjon eller avtalefestet pensjon fra arbeidsgiveren og som derved ble utmeldt av pensjonsordningen, har rett til oppsatt barnepensjon

hvis avdødes opparbeidede medlemstid i offentlige pensjonsordninger er på minst 3 år, jf. § 5-2.

Rett til oppsatt barnepensjon inntreer når vilkårene i § 11-1 er oppfylt.

§ 11-7 BEREGNING AV OPPSATT BARNEPENSJON

Oppsatt barnepensjon beregnes av avdødes pensjonsgrunnlag på fratredelsestidspunktet, jf. kapittel 4.

Pensjonen skal avkortes etter forholdet mellom:

1. faktisk opparbeidet medlemstid og
2. den medlemstid avdøde ville ha fått fra den dag avdøde ble innmeldt i en offentlig pensjonsordning, og fram til aldersgrensen, likevel ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

Gjenlevende barn etter medlem som var innmeldt i pensjonsordningen i KLP før arbeidsgivers tilslutning i Fellesordningen, skal likevel ha oppsatt barnepensjon beregnet med 30-deler.

Oppsatt barnepensjon levealdersjusteres ikke.

§ 11-8 UTBETALING OG OPPHØR AV OPPSATT BARNEPENSJON

Oppsatt barnepensjon løper fra måneden etter at retten har oppstått, jf. § 11-6.

Pensjonen løper til utløpet av den måneden barnet fyller 20 år. Barnepensjon etter medlem som er død før 1.1.2001 løper likevel bare til utløpet av den måned barnet fyller 18 år. For disse kan KLP innvilge hel eller delvis pensjon inntil 21 år dersom omsynet til barnets utdanning gjør det rimelig og barnet ikke forsørger seg selv og ikke har midler til det. Dør barnet tidligere, betales pensjonen til og med måneden etter døds måneden.

§ 11-9 REGULERING AV OPPSATT BARNEPENSJON

Bestemmelsen i § 11-4 gjelder tilsvarende for regulering av oppsatt barnepensjon under utbetaling.

Kapittel 12. Ved utmelding av pensjonsordningen

§ 12-1 MELDING OM RETTIGHETER

Når et medlem ikke lenger tilfredsstillt kravene til medlemskap i pensjonsordningen, skal KLP sende vedkommende melding om pensjonsrettighetene, herunder retten til å fortsette premiebetalingen. Ved uførhet eller død som inntreffer innen 14 dager etter at slik melding er sendt, er medlemmet, eventuelt de etterlatte, sikret pensjon som om utmeldingen ikke var skjedd. Hvis melding ikke er sendt, opphører likevel KLPs ansvar 2 måneder etter at vedkommende ikke lenger tilfredsstillt kravene til medlemskap. Retten til å fortsette premiebetalingen opphører 6 måneder etter at KLPs ansvar falt bort.

Medlemmet, eventuelt de etterlatte, er sikret pensjon etter den til enhver tid registrerte stillingsprosent og pensjonsgrunnlag, selv om utmelding eller andre endringer skal skje med tilbakevirkende kraft, jf. § 2-5.

§ 12-2 FORTSETTELSE AV FORSIKRINGSFORHOLDET

Dersom pensjonsordningen opphører, har medlemmene hver for seg rett til å fortsette forsikringsforholdet med individuell premieberegning uten å gi nye helseopplysninger. Samme rett har et medlem som av annen grunn enn alder trer ut av den gruppen som forsikringen omfatter. Medlemmet skal i skriftlig melding eller på annen forsvarlig måte varsles om adgangen til å tegne fortsettelsesforsikring. Medlemmet må benytte seg av denne adgangen innen seks måneder etter at selskapets ansvar er falt bort, jf. forsikringsavtaleloven § 19-7.

§ 12-3 PERMISJON UTEN LØNN

Når utmeldingen skyldes permisjon uten lønn gjelder bestemmelsene i § 2-7.

Kapittel 13. Utbetaling, tilbakekreving og krav om folketrygdytelser

§ 13-1 BETALINGSMOTTAKER

Utbetaling av pensjon skjer til den pensjonsberettigede. Barnepensjon til umyndige barn utbetales til barnets mor eller far eller til eventuell annen verge. Restpensjon utbetales til ektefellen. Etterlater pensjonisten seg ikke ektefelle, skjer utbetalingen til boet. Likestilt med ektefelle er registrert partner.

Utbetaling skal skje ved overføring til en bankkonto her i landet dersom mottakeren har eller oppretter en slik konto. Dersom mottakeren ikke har slik konto kan KLP bestemme at merkostnadene ved annen betalingsmåte avregnes i utbetalingen.

§ 13-2 OPPLYSNINGSPLIKT

Ethvert medlem og enhver som hever eller krever pensjon, er forpliktet til å gi KLP de opplysninger, legitimasjoner og attester som er tilgjengelig for vedkommende, og som KLP trenger for å kunne ta stilling til pensjonskravet og utbetale pensjonen. Vedkommende må gi riktige og fullstendige svar på KLPs spørsmål.

Dersom det ved fremsettelse av pensjonskrav gis uriktige eller ufullstendige opplysninger som vedkommende vet eller må forstå kan medføre at det blir utbetalt pensjon som vedkommende ikke har krav på, kan pensjonen reduseres eller falle bort etter bestemmelsene i forsikringsavtaleloven § 18-1.

§ 13-3 TILBAKEKREVIING

Dersom pensjonisten har mottatt pensjon i strid med redelighet og god tro, kan beløpet kreves tilbakebetalt.

Feil utbetalt pensjon kan også ellers kreves tilbakebetalt dersom pensjonisten, eller noen som har handlet på vegne av ham, uaktsomt har gitt feilaktige eller

mangelfulle opplysninger, eller der det ikke er gitt opplysninger om forhold av betydning for utbetalingen av pensjonen, jf. § 13-2. Det samme gjelder dersom utbetalingen skyldes en feil fra pensjonsordningens side og pensjonisten burde ha forstått dette.

I andre tilfeller enn nevnt i foregående ledd kan for mye utbetalt pensjon kreves tilbake dersom særlige grunner gjør det rimelig. Ved vurderingen av om det foreligger særlige grunner, skal det blant annet legges vekt på hvor lang tid det er gått siden den feilaktige utbetalingen fant sted, og om vedkommende har innrettet seg i tillit til utbetalingen. Krav om tilbakebetaling etter dette ledd er begrenset til det beløp som er i behold når vedkommende blir kjent med at utbetalingen var feilaktig.

Det feilutbetalte kan trekkes i fremtidige ytelser fra pensjonsordningen.

§ 13-4 RENTER

Den pensjonsberettigede kan kreve renter fra to måneder etter at melding om forsikringstilfellet ble sendt KLP, men tidligst fra de enkelte terminbeløp forfaller til betaling. Dette gjelder bare dersom ikke annet følger av forsikringsavtaleloven § 18-4.

Ved tilbakekreving av pensjon kan KLP kreve renter fra 1 måned etter at krav om tilbakebetaling ble fremsatt, jf. forsinkelsesrenteloven § 2.

§ 13-5 FORELDELSE

Krav på forfalte pensjonsterminer foreldes normalt 3 år fra forfall. Pensjonskravet som sådan foreldes normalt 10 år fra siste termin ble utbetalt, eventuelt fra første gang det kunne vært krevd utbetaling, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6.

§ 13-6 KRAV ETTER FOLKETRYGDLOVEN

KLP kan pålegge den pensjonsberettigede å søke om de ytelser vedkommende er berettiget til etter folketrygdloven. Dersom slik søknad ikke umiddelbart

fremsettes etter skriftlig pålegg fra KLP, kan KLP foreta samordning som om slike ytelser var innvilget, eventuelt kan KLP bestemme at pensjonen i sin helhet skal falle bort.

Bestemmelsene i første ledd gjelder ikke for pensjon etter kapittel 8, med unntak av pensjon etter § 8-8.

Hvis departementet fastsetter nærmere regler for krav etter folketrygden i lov om Statens pensjonskasse, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

Kapittel 14. Klage og anke

§ 14-1 KLAGE- OG ANKEBEHANDLING

Klager og krav som gjelder brudd på forsikringsavtaleloven kan sendes KLP for behandling.

Vedtak om ytelser fra pensjonsordningen kan ankes inn for Trygderetten, jf. lov av 16. desember 1966, nr. 9.

Selskapets overtredelse av forsikringsavtalelovens regler, kan klages inn for tilsynsmyndighet nevnt i Forsikringsavtalelovens § 22-3.

Det er norsk lovgivning som gjelder for forsikringsavtalen og tvister etter forsikringsavtalen avgjøres ved alminnelig norsk domstol.

Kapittel 15. Ikrafttreden

§ 15-1 IKRAFTTREDEN

Disse vedtekter gjelder fra 01.01.2024.

KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE
Gjensidig forsikringselskap

Org.nr.: 938 708 606 Foretaksregisteret

Pb. 400 Sentrum, 0103 Oslo

Tlf.: 55 54 85 00

www.klp.no